

5.7.4.3 El Niño i 1998

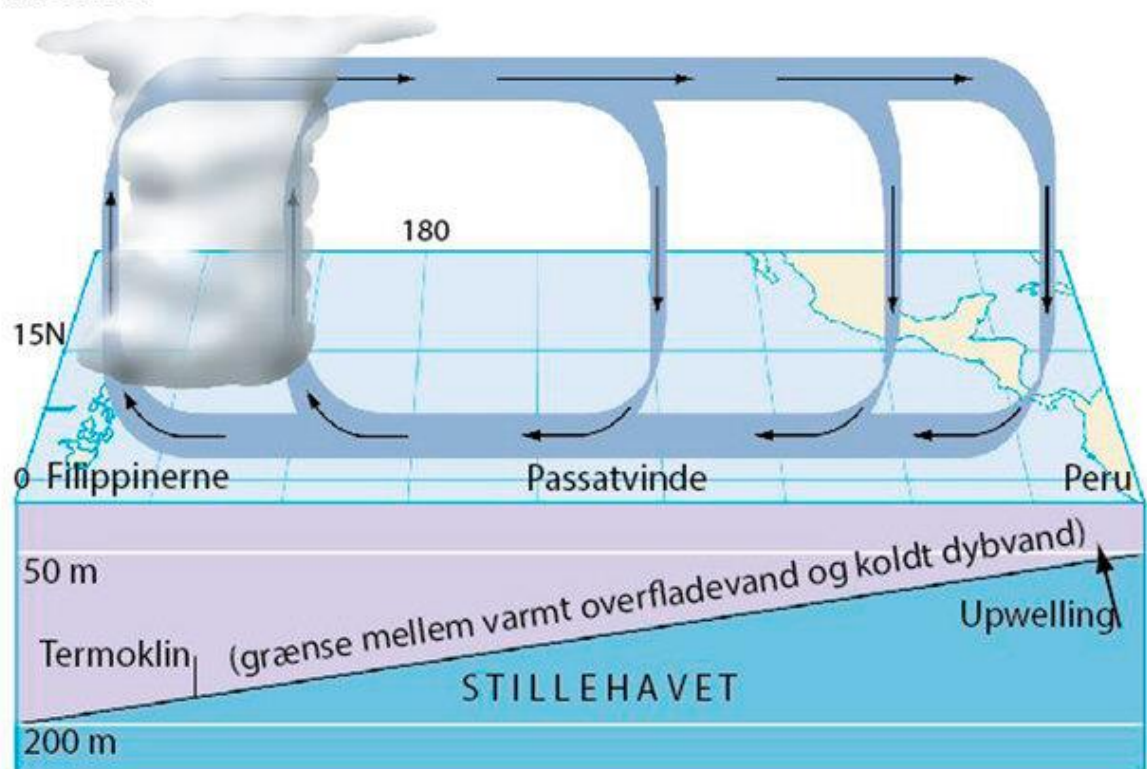

Voldsom regn i Peru. Året 1998 er kendt som et af de varmeste år nogensinde. Årsagen var bl.a. en meget kraftig El Niño i det sydlige Stillehav. En af konsekvenserne var, at det regnede voldsomt i Peru i en periode, hvor det normalt skulle være tørt med solskin.

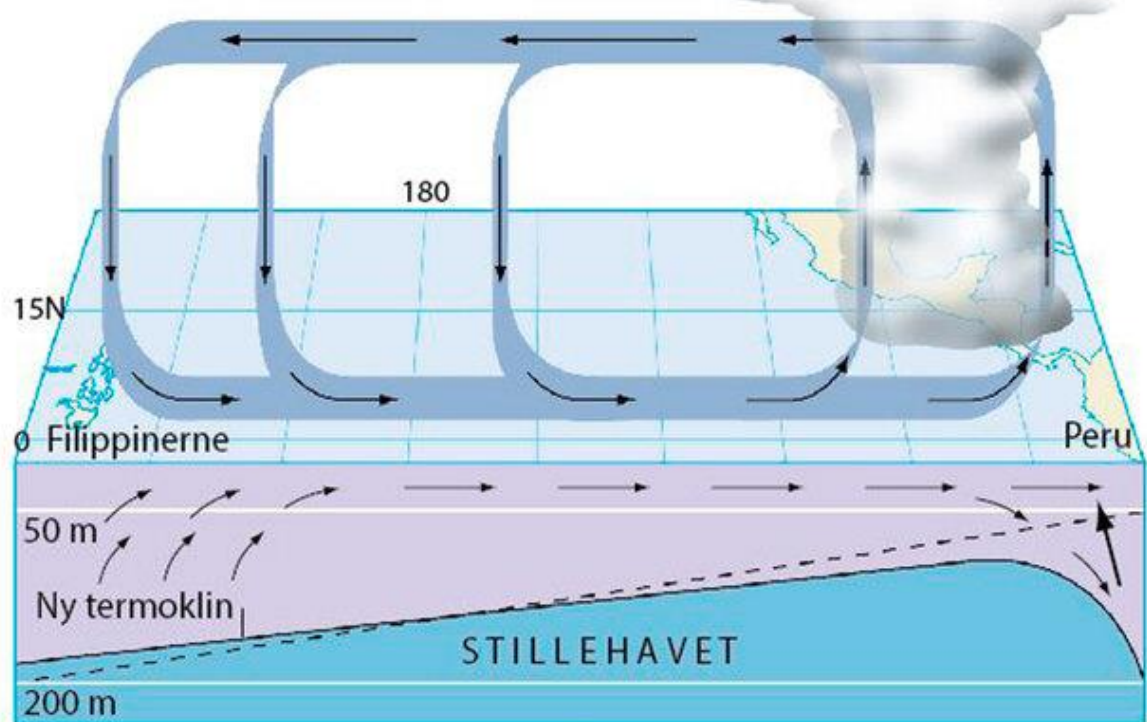
Scanpix

El Niño

Normal

El Niño

El Niño.

Erik Hjørne

El Niño er navnet på en ændring af den almindelige atmosfæriske cirkulation mellem Sydamerikas vestkyst og Indonesien forårsaget af ændringer i havets temperatur. Navnet El Niño betyder i øvrigt "lille dreng" og henviser til det lille Jesusbarn, da fænomenet ofte optræder ved juletid. El Niño optræder med 2-7 års mellemrum.

Under normale forhold sender sydøstpassaten varmt overfladevand fra Sydamerika over mod Indonesien. Det medfører opstigende luft med byger over Indonesien og nedsynkning af kold og tør luft over Peru/Chile, hvilket her giver klart og solrigt højtryksvejr. Samtidig er havvandet koldt ud for Peru og dertil fyldt med fisk.

Læs kernestofafsnittet [Cirkulationsmodellen](#), hvor emnet behandles indgående.

En mindre svækkelse af sydøstpassaten vil få det varme vand til at sive østover mod Peru. Det tager nogle måneder, før det når hele vejen, men det vil ændre luftbevægelserne, så der i stedet bliver opstigning med regn over Peru/Chile og nedsynkning med sol og tørvejr over Indonesien. Da havet ud for Peru bliver varmere, forsvinder fiskene til stor gene for Perus fiskere.

Ændringen varer typisk et års tid, men der er store variationer.

Allerede i 1997 stod det klart, at en usædvanlig varm El Niño var under opbygning i sydlige Stillehav. Om sommeren 1997 målttes højere vandtemperaturer ud for Perus kyst, hvilket for det første var usædvanligt tidligt på året, og for det andet var vandtemperaturerne en del højere sammenlignet med den seneste kraftige El Niño på samme tidspunkt i 1982. Ganske vist svækkedes El Niño'en kortvarigt sidst i 1997, men den fik en stærk opblomstring og var maksimal i januar 1998. Herefter svækkedes den, og koldere havvand strømmede igen forbi Perus kyst.

Konsekvenserne af denne meget kraftige El Niño var særdeles mærkbare. Store skovbrande rasede på øerne i Sydøstasien fra Sumatra i vest til Papua Ny Guinea i øst. Normalt vil naturen selv slukke brandene med regn, men på grund af den stærkere El Niño udeblev regnen, så røgen fra brandene bredte sig med vinden til nabolandene. Det var forsidestof verden over med billeder af røg og dis i byer så langt nordpå som Filippinerne og til Nordaustralien i syd.

Der hersker nogen usikkerhed om, hvor store arealer regnskov der gik op i flammer, men den indonesiske miljøorganisation WAHLI beregnede i 1998, at det var helt op mod 5 mio. ha = 50.000 km² eller lidt over Danmarks størrelse.

Forureningsproblemet var enormt i hele Sydøstasien fra slutningen af 1997 til midt i 1998. Brandene medførte store økonomiske tab og et økologisk mareridt. Aske og

kvælstofoxider fra brandene blandede sig med forurening fra industri og bilos og dannede en giftig cocktail, som øgede luftforureningen til nye rædselsvækkende højder. Mere end 70 mio. mennesker var påvirket af forureningen, og det er uvist, hvilken effekt den vil have på langt sigt på indbyggernes lunger, øjne og hjerter.

Der har været flere El Niño'er siden 1998, men de har ikke været så voldsomme. Men hver gang påvirker de klimaet i store dele af verden.

Kilde: Naturgeografiportalen (Systime) <https://naturgeografiportalen.systime.dk/?id=694>